

Stručné FAQ

Jaká data o politicích hodnotíme?

Sepsali jsme veškeré hlasování o návrzích a změnách, jak na plénu, tak ve výborech, předkládání zákonů a pozměňovacích návrhů a případnou další aktivitu. U každého kroku jsme označili, zda šlo o výrazně negativní nebo pozitivní zásah a jak velký dopad měl na zákon. Data se zatím týkají jen pro rekonstrukčních bodů, které přišly do Sněmovny v přijatelné formě: rozšíření pravomocí NKÚ, zákon o registru smluv, reforma financování politických stran a změna jednacího řádu a střet zájmů. Služební zákon není započítán, protože poslanci neměli možnost schvalovat verzi v souladu s předvolebním závazkem.

Co znamená, že politik porušil slib?

Politik nedodržel svůj veřejný slib, pokud v klíčovém hlasování o zákonu hlasoval ve výrazném rozporu s předvolebním závazkem. To znamená, že nepodpořil zákon (nehlasoval pro) při schvalování ve třetím čtení nebo hlasoval pro tak výraznou změnu, že by už se jednalo o zákon jiný. U každého zákona se jedná o jedno nebo několik málo klíčových hlasování. Na tato hlasování jsme vždy poslance předem upozornili.

Co když se politik zdržel, chyběl při hlasování, možná se mu dokonce vyhýbal?

Jestli se politik úmyslně vyhýbal hlasování bohužel nelze objektivně ověřit, nemůžeme tak říct, že politik porušil slib protože “se zdejchnul”. Porušit slib může pouze když je hlasování přítomen.

Může ale slib porušit tím, že se při klíčovém hlasování zdrží. Výsledek hlasování totiž nijak neovlivňuje, zda se daný politik zdržel, nebo hlasoval proti, rozdíl je čistě deklarativní.

Vyhodnocujeme tedy ve všech případech zdržení se stejně jako hlas proti.

Co je aktivita poslance zelená/šedivá/červená?

U každého poslance počítáme míru pozitivní aktivity ve prospěch zákonů a negativní, vyvíjené k jejich zastavení a vyprázdnění. Obě jsou vyjádřena procentem z celkového počtu možných kroků v rámci mandátu daného poslance. Dohromady s šedou hodnotou “neaktivní a nepřítomen” tvoří 100%

U poslanců započítává hodnocení stejnou vahou hlasování a další aktivitu vůči zákonům.

Funkce Senátu v legislativním procesu je trochu odlišná a proto u senátorů tvoří hlasování $\frac{3}{4}$ z celkového hodnocení.

Metodika podrobně - pro geeky

[Metodika podrobně - pro geeky](#)

[Hodnocení hlasování](#)

[“Zdržel se”](#)

[“Nepřítomen” a “Omluven”](#)

[Hodnocení aktivity](#)

[Váha pozměňovacích návrhů](#)

[Zásady pro hodnocení návrhů](#)

[Váha hlasování](#)

[Zásady pro hodnocení návrhů](#)

[Rozhodná hlasování](#)

[Která hlasování vůbec hodnotit](#)

[Výbory](#)

[Hodnocení zákonodárců](#)

[Plnění slibu](#)

[Podpora u poslanců](#)

[Podpora u senátorů](#)

[Dovětek](#)

Hodnocení hlasování

Protože hlasování (ať už v senátu, či sněmovně, na plénu, či ve výborech) není vyhodnocováno jen ANO/NE. Je třeba zahrnout i další “stavy hlasování”

“Zdržel se”

Přesto, že politicky, může být rozdíl mezi zdržením se a hlasem proti významný, slouží vlastně jen jako proklamace. Ve vztahu k výsledku daného hlasování, jsou obě varianty vyhodnoceny stejně. Poslanec je přítomen hlasování, je tedy zahrnut do výpočtu kvóra. Pro schválení standardního hlasování je nutné, aby víc než polovina přítomných poslanců hlasovala pro. Na tom co dělá zbytek nezáleží.

Proto je třeba **vyhodnocovat “zdržel se” stejně, jako hlas proti**. Stejnou měrou totiž přispívá k nepřijetí daného hlasování.

“Nepřítomen” a “Omluven”

Dále může být poslanec na daném hlasování nepřítomen, a to buď, protože je omluven z daného jednání sněmovny, nebo protože jednoduše není přihlášen k hlasovacímu zařízení.

Na rozdíl od “zdržel se”, nepřítomný poslanec není zahrnut do výpočtu kvóra.

Jak hodnotit nepřítomnost musí tedy odpovídat povaze hlasování.

Pokud jde o prosté hlasování, nepřítomný poslanec jednoduše není hodnocen. Přeci jen, nechceme hodnotit pracovní morálku, ale podporu rekonstrukčních zákonů.

Pokud ovšem poslanec chybí na hlasování bez kvóra (hlasování absolutní většinou, změna ústavy, atp.) nepřítomný poslanec přispívá nepřítomností k nepřijetí zákona stejně, jakoby hlasoval proti.

Zde je situace obtížná, z politické praxe je zřejmé, že často i členové vlády se hlasování nezúčastní, pokud mají dobrý důvod se domnívat, že hlasování projde i bez nich.

Proto hodnotíme negativně nepřítomnost jen u hlasování ve prospěch zákona, bez kvóra, která neprošla.

Nepřítomnost přesto nikdy nemůže být vyhodnocena jako porušení slibu o podpoře zákona.

Hodnocení aktivity

Hodnotit hlasování je poměrně snadné a velmi exaktní. Přesto, pokud by poslanci byli srovnáváni pouze na základě hlasování, bylo by to extrémně zavádějící. Pokud by totiž například návrh zákona nikdo nepředložil, na hlasování by ani nedošlo.

Právě aktivita totiž často odlišuje kývače od těch, kteří se o přijetí zákona opravdu zasloužili. Z druhé strany, poslanec, který hlasuje poměrně slušně a klíčového hlasování se třeba nezúčastní, může přesto navržením zapeklitého pozměňovacího návrhu přijetí použitelného zákona náramně zkomplikovat.

Do aktivity započítáváme

- předložení návrhu zákona a předložení komplexního pozměňovacího návrhu
- předložení poslaneckého i výborového pozměňovacího návrhu
- přijetí pozice pověřeného předkladatele
- Další aktivita ve prospěch zákona

Váha pozměňovacích návrhů

Je zřejmé, že pozměňovací návrhy nelze sčítat jako ovce. Zatímco některé mohou měnit v zákoně třeba jen jednu větu, jiné, takzvané komplexní, **mohou měnit 100% znění zákona.**

Dle rozsahu to ale také nepůjde, jistě si dovedeme představit, že někdy může být změna slova jen kosmetickou úpravou, jindy dokonce otáčet význam.

Každý návrh tedy hodnotíme dle skutečného dopadu, který na zákon má. Samotný zákon má 100%, zatímco drobné, ale podstatné, legislativně technické úpravy, třeba jen 10%.

Zásady pro hodnocení návrhů

- 1) Návrhy na zamítnutí na plénu mají vždy 100% váhu
- 2) Návrhy, kterými se zásadně porušuje pledge, mají také 100% váhu
- 3) Návrhy snižující či zvyšující dopad zákona mají váhu podle míry dopadu vzhledem k celkovému dopadu zákona
- 4) Legislativně-technické návrhy mají váhu max. 10%

- 5) Negativně hodnocené (nekvalitní) návrhy vedoucí k rozšíření dopadů či zvýšení transparentnosti mohou mít váhu max. 10%
- 6) Návrhy na výborech mají váhu max. 50%

Váha hlasování

S hlasováním je to stejné jako s návrhy, konec konců už je proto, že značná část hlasování je právě o přijetí předložených pozměňovacích návrhů. Nelze ale do jedné kategorie házet ani hlasování o přijetí zákona, s hlasováním o zařazení bodu na jednání sněmovny. Mohlo by se zdát, že druhé jmenované a další “nepodstatná” hlasování by bylo možné prostě ignorovat. Tím by se ale hodnocení stalo impotentním vůči, v Česku tak oblíbené, zdržovací taktice (Když něco nechceme, ale musíme se tvářit, že to chceme, tak to prostě “nestihneme”...). Stejně jako u pozměňovacích návrhů je tedy i každému hlasování přiřazena váha, která odráží jeho význam.

Zásady pro hodnocení návrhů

- Návrhy na zamítnutí na plénu mají vždy 100% váhu
- Návrhy, kterými se zásadně porušuje pledge mají také 100% váhu
- Návrhy snižující či zvyšující dopad zákona mají váhu podle míry dopadu vzhledem k celkovému dopadu zákona
- Návrhy legislativně-technických úprav (pozitivní i negativní) mají váhu max. 10%
- Negativně hodnocené návrhy vedoucí k rozšíření dopadů či zvýšení transparentnosti mohou mít váhu max. 10%
- Hlasování na výborech má váhu max. 50%, přičemž u stejných návrhů jako na plénu by měla být přiřazena poloviční váha oproti plénu

Rozhodná hlasování

Rozhodná jsou pochopitelně ta hlasování, kde se jedná o osud zákona. Hlasování o přijetí zákona, hlasování o zamítnutí (ano, to je zase něco jiného :)), přehlasování senátu, zásadní pozměňovací návrhy, které mění zákon natolik, že jejich následné přijetí by nebylo žádoucí, atp.

Typicky jich je u každého zákona jen pár, často pouze jedno. Pokud je ale pouť daného návrhu dlouhá a trnitá, může jich být třeba hned 5.

Rozhodná hlasování jsou důležitá tím, že jen a pouze u nich může politik porušit svůj slib voličům.

Která hlasování vůbec hodnotit

Hlasování je nepřeberné množství na výborech, ve Sněmovně i Senátu. U některých je jednoznačné kam posouvají osud zákona, u jiných je to složitější. Do hry navíc vstupuje nejrůznější politikaření a taktika.

Základní tezí je, že hodnotíme jen hlasování o takových zákonech, které splňují kritéria, tak jak stojí ve slibu, který poslanci a senátoři před volbami skládali.

Pokud se tedy hlasuje o zákoně, který takové nároky nesplňuje, jednoduše hlasování nehodnotíme. Ono ostatně ani není jak.

Podstatné je, že to se může stát zcela z nenadání. Dejme tomu, že vláda předloží tisk, který se dá bezpečně za rekonstrukční zákon považovat.

Ve třetím čtení se hlasuje o pozměňujícím návrhu, který zákon "vykostí" tak důkladně, že už ani základní teze nesplňuje. Takové hlasování samozřejmě hodnotíme (a to jako rozhodné), dál nás ale osud zákona přestává zajímat. Nedbáme na to, jak s ním naloží senát, zda je nakonec přijat a dokonce ani o pozměňujících návrzích, které následují - leda snad, že by nějaký z nich zákon tak zásadně vylepšoval, že by opět splňoval základní teze. To ovšem není příliš pravděpodobné.

Důvod je zřejmý. Dobrá snaha v tu chvíli nebyla pohřbena při závěrečném hlasování o celku, ale už v okamžiku, kdy prošel pozměňující návrh, který obsah zákona vyprázdnil.

Výbory

Vezměme situaci poslance či senátora, který usiluje o přijetí zákona. Při hlasování na výboru se hlasuje o třech pozměňujících návrzích, které zákon oslabují. On vždy hlasuje proti, avšak všechny jsou přijaty. Přichází závěrečné hlasování a on si láme hlavu, zda podpořit usnesení včetně pozměňujících návrhů. Samozřejmě, znění s PN se mu zdá horší, než to původní, jenže pro schválení původního znění se na výboru mandát nenašel a pokud výbor zákon nepodpoří, mohlo by se klidně stát, že zákon nenajde na plénu dostatečnou podporu. Přecijen se mu zdá i ona zhoršená verze lepší než nic.

Co situace, kdy výbor přijme jeden PN, který návrh zákona posiluje a druhý co jej oslabuje? Z těchto příkladů vyplývá, že se klidně může stát, že často jednoznačnější jednotlivé PN budou hodnoceny větší vahou, než závěrečné hlasování o celku. To může mít totiž mnohem méně jednoznačné vyznění.

Hodnocení zákonodárců

U každého poslance je hodnoceno, zda plní slib který dal před volbami občanům a dále pak podpora pro rekonstrukční zákony.

Plnění slibu

U zákonů, které prošly třetím čtením, plní poslanec slib, pokud ani v jednom rozhodném hlasování daný zákon nepotopil. Tedy přispěl k jeho nepřijetí, nebo přijetí v nefunkční podobě. To má sice nepříjemný důsledek, že poslanec, který se schůze jednoduše neúčastnil a o zákoně zkrátka nehlasoval, plní svůj slib, byť zákon nijak nepodpořil. Je ale nad naše kapacity hodnotit, zda je poslanec nepřítomen proto, že nabořoval, nebo proto, že mu ČEZ zaplatil exkurzi na Bahamy. Těžko tedy můžeme někoho označit za lháře jen z důvodu nepřítomnosti. Dále pak plnění slibu je možné vyhodnotit jen u těch, kteří měli před volbami odvahu vůbec něco slíbit.

Podpora u poslanců

Hodnocení poslance se skládá ze dvou složek, jednu tvoří hlasování, druhou další aktivita. Obě do celkového hodnocení přispívají rovným dílem.

9 zákonů,
které nám 20 let chybí.

rekonstrukce
státu

Podpora u senátorů

Senát má v legislativním procesu přecijen trochu jinou roli, než sněmovna. Funguje trochu jako supervizor práce dolní komory. Proto u senátorů tvoří hlasování $\frac{3}{4}$ celkového hodnocení a další aktivita jen $\frac{1}{4}$.

Dovětek

Kvůli výše uvedenému je samozřejmě hodnocení členů obou komor neporovnatelné. Stejně tak doporučujeme jistou rozvahu při srovnávání opozičních zákonodárců s koaličními. Mnohé návrhy zpracovává přímo vláda a i proto se pak při hlasování nachází koaliční politik v jiné situaci než opoziční. Zjednodušeně by se dalo říct, že pokud mají dva poslanci stejně skvělé hodnocení, možná si ten opoziční zaslouží smeknout ještě o něco víc. Naopak pokud se zaměříme na dva poslance kteří zákony srovnatelně blokovali. Ten koaliční to dělal ne jen proti zájmu veřejnosti, ale dost možná také proti hlasu svých spolustranníků, programovému prohlášení vlády, koaliční dohodě atp.
